

de Vanskeligheder, hvori den befinder sig, at dette Selskabs Forhold bliver nøje, *nøje* oplyst, og at Rigsdagen faar en Redegørelse for disse Forholds virkelige Beskaffenhed.

Den højtærede Justitsminister har givet Grunde for sin Undladelse af at appellere denne Sag, som forekommer mig at staa i saa skærende Modstrid til de Krav, den elementæreste Retsbevidsthed maa stille, at det Spørgsmaal her, som saa ofte før, uvilkaarlig rejser sig, hvorvidt og i hvilken Grad skjulte Kræfter, det tredie Ting, har været medvirkende til at forhindre, at denne Dom blev appelleret til Højesteret. Er der nemlig nogen Sag, hvori det tredie Ting er interesseret, og hvori det tredie Ting er delagtigt, saa er det Spørgsmaalet om Transatlantisk Kompagni. Under Forhørene i Landmandsbanken har det Gang paa Gang vist sig, at saa snart der var Tale om Transatlantisk Kompagnis russiske Forhold, det russisk-østasiatiske Kompagni og Østasiatisk Kompagni, blev Tæppet rullet ned; saa blev der ikke undersøgt videre, saa gik man udenom. Vi har Gang paa Gang faaet at vide, at Etatsraad Andersen baade her og der har været virksom i Landmandsbanksagen for at faa strøet Sand paa og faa gjort det mindst mulige ud af den Sag. En eneste Gang er det lykkedes at faa ført Etatsraad Andersen som Vidne i Landmandsbanksagen, og som Vidne erklærede Etatsraaden, at hans Opgave var at overvaage Moralen, at overvaage Moralen i Østasiatisk Kompagni. Det var selvfølgelig en Oplysning af stor Værdi, men jeg mener ikke, den Oplysning var tilstrækkelig, naar det drejede sig om Transatlantisk Kompagni og Sammenspillet mellem de Herrer Etatsraader Glückstadt og Andersen paa den ene Side og Direktørerne i Transatlantisk Kompagni paa den anden Side og de Hindringer, der blev lagt i Vejen for, at Krassin-Overenskomsten blev til Virkelighed i 1920, og de Hindringer, der siden, i 1921, blev gjort med det Formaal — som lykkedes — at faa sprængt de dansk-russiske Traktatforhandlinger i Stockholm. Moral er en udmærket Ting, men, som Rudyard Kipling har sagt: „Junglens Lov er ikke Byens Lov“, og jeg kunde tænke mig, at Etatsraad Andersen har sin egen Lovbog, at Etatsraaden i nogen Grad er tilbøjelig til at forveksle Østasiatisk Kompagnis økonomiske Interesser med Danmarks politiske Interesser og delvis ogsaa Kravene til Moralen i Østasiatisk Kompagni og de Krav, som den

almindelige Retsbevidsthed maa stille til Moralen her i Landet.

Rigsdagen har absolut Krav paa den fuldeste Oplysning af Transatlantisk Kompagnis Forhold, ligesom den har Krav paa gennem Bankkommissionen at faa en Redegørelse for de Aktieselskabers Forhold, som har bragt Landmandsbanken økonomiske Tab, som har været medvirkende til Landmandsbankens økonomiske Sammenbrud. Det staaer der i Kommissionsloven, og dens Overholdelse er baade Lovgivningsmagten og den højtærede Justitsminister sat til at overvaage. Jeg haaber da ogsaa, at den højtærede Justitsminister vil være med til sammen med Rigsdagen at overholde den, naar Bankkommissionens Betænkning til sin Tid kommer. Og skulde det mod Forventning vise sig, at et Flertal i Rigsdagen ikke er klar paa sin Pligt i dette Spørgsmaal, taget rent lovgivningsmæssigt, saa vil jeg dog i alt Fald haabe, at Flertallet i dette Ting er klar paa, at de Skatteborgere, vi repræsenterer, har et uafviseligt Krav paa at faa Kortene paa Bordet i den transatlantiske Sag, at Rigsdagen vil erindre, at Valgdagen forestaar, og derfor, om ikke nu, saa i alt Fald til næste Aar, naar Bankkommissionens Betænkning foreligger og Landmandsbanken skal forelægge sit Aarsregnskab for 1923, et Regnskab, som jeg indtil videre vil gaa ud fra bliver et Regnskab ikke blot med Kulissetal, men med ærlige Tal, vil kræve uforbeholdent og paa en saadan Maade, at den højtærede Regering ikke kan komme udenom det, at Kortene i det transatlantiske Spørgsmaal lægges aabent paa Rigsdagens Bord, og at der for Rigsdagen bliver redegjort for den transatlantiske Sag paa en saadan Maade, at baade Rigsdagen og Offentligheden og den Retsbevidsthed, vi er sat til at varetage, ikke kan tage fejl deraf.

I. A. Hansen: Maa jeg først rette en Tak til det ærede Medlem Hr. Stauning for det lille Kursus, han gav mig i Svensk. Jeg tvivler ikke om, at det ærede Medlem er kyndig i Svensk; vi har jo alle sammen været i Sverige, og naar man saadan færdes i Udlandet med aabne Øjne, lærer man altid noget. Det ærede Medlem Hr. Stauning mener at have lært i Sverige, at Ordet Affære skulde være et svensk Ord. Ja, det er ogsaa et svensk Ord; i Sverige betyder det Forretning. Men det ærede Medlem Hr. Stauning er jo heller ikke ubekendt med, at Ordet Affære ogsaa har vundet Borgerret i det danske Prog, at det bruges i det dan-